

Nemzetközi epidemiológiai adatok szerint Magyarországon ma 60-100 ezer autista él, ebből 10-15 ezer személynek van diagnózisa. Hazánkban az autizmus 2003 óta önálló fogyatékosági ág, 2003 és 2008 között az autista gyerekek száma 250%-kal emelkedett. A fiú/lány arány 4:1, aminek az is lehet az oka, hogy a lányok együttműködőbbek, ügyesebben maradnak észrevétlenek, ezért nem diagnosztizálják őket, viszont elmondható, hogy már majdnem minden iskolában ül egy ASD-s gyermek.

Az autizmus a görög *autosz* (önmaga) szóból ered, utalva az autista emberek visszahúzódó, önmagára irányuló viselkedésére. Autizmus esetén a személyiség fejlődésének egészét átható zavarról beszélünk, jellemző a korai kezdet, és hogy az egész életen át tart. A személyiségfejlődés lényegesen eltér az átlagostól, az önálló életvezetés a legtöbb esetben jelentősen akadályozottá válik. Összetett, spektrumjellegű rendellenesség, a zavarok az egészen enyhe fokozattól a teljes kapcsolattartási képtelenségig terjedhetnek. A spektrum igen széles, a értelmi fogyatékosággal járó, önmagát ellátni képtelen állapottól a jól funkcionáló, normál értelmi képességekkel bíró állapotig terjed. Ami azonban közös:

- a rugalmatlan viselkedésszervezés
- a kommunikáció zavara
- a társas kapcsolatok területén mutatkozó nehézségek

A klasszikus autista társas és kommunikációs szempontból sérült ember, akinél ha nagyon súlyos a zavar, kifejezetten ellenséges is lehet a világgal, nem tud részt venni a társas interakciókban, és egyáltalán nem mutat kötődést személyekhez, beleértve a családtagjait is. Ők a spektrum egyik szélé. A másik szélen azonban olyan embereket találunk, akik bár mutatnak társas és kommunikációs nehézségeket, de jól vagy rosszul részt vesznek az interakciókban, magas szintű munkát végeznek, családot alapítanak, barátaik vannak. Kapcsolataik persze nem feltétlenül zökkenőmentesek, de minden esetre képesek a kötődésre, az érzelmekre, a társas együttlétekre. Őket nevezik magasan funkcionáló autistáknak, azaz Asperger-szindrómásoknak.

Az Asperger szindróma enyhe formája nehezen felismerhető, egyes becslések szerint az esetek 30-50%-át nem diagnosztizálják, mivel az érintett személy magától is képes felismerni

azokat a dolgokat, amiben eltér a többi embertől, megtanulja leküzdeni hátrányait és képes beilleszkedni a társadalomba.

A 2013 májusában megjelent DSM-5 (mentális betegségek nemzetközi osztályozórendszere) már nem használja önálló diagnózisként az Asperger szindrómát – korlátozva ezzel a specifikusságot-, hanem beolvasztja az autizmus spektrumzavarba (ASD), illetve a fent említett autisztikus triász is változott: **szociális-kommunikációs zavar és a rugalmas viselkedés-szervezés zavara** lett a meghatározás, a diagnosztikai kritérium közé pedig bekerült a **szenzoros érzékelés zavara** is.

Az autizmus olyan spektrumzavar, mely szélesen öleli fel a szükségleteket. A fejlesztésben és terápiában fontos, hogy egységes keretek legyenek, ugyanakkor a személyre szabottság is lényeges. A megjelenési formák rendkívül változatosak, az autizmussal élők közel 70%-a értelmi fogyatékos, 5-10% pedig átlagos vagy annál magasabb intelligenciával rendelkezik.

Mivel az autizmusnak többnyire nincsenek látható, típusos külső jelei, ezért megértése bonyolultabb, mint a többi, klasszikus fogyatékoságé, emiatt gyakran szembesülnek az érintett szülők negatív kritikákkal a környezet részéről („hisztis, nevetlen a gyerek”). A társadalmi érzékenyítés nagyon fontos, az utóbbi években az Országos Autizmus Stratégiának köszönhetően némiképp javult a helyzet de azt gondolom a másság tolerálása és elfogadása a kulcs ahhoz, hogy az autizmust ne fogyatékoságnak, hanem egy eltérő idegrendszeri fejlődésnek tekintsük, ami ugyanúgy hordoz értékeket, erősségeket és lehetőségeket, mint a neurotipikus embereké.